

Mindre meddelelser

Iagttagelser, som er godkendt af sjældenhedsudvalget, er mærket med stjerne (*).
Records approved by the rarity-committee are marked with asterisk ().*

REGISTRERINGER AF DEN PLETTEDE RØRVAGTELS (*Porzana porzana*) SANGAKTIVITET

I juni 1965 havde jeg ved Lønnerup Fjord i Thy lejlighed til at gøre nogle registreringer af den Plettede Rørvagtels (*Porzana porzana*) sangudfoldelse. Begyndelse og slutning af sangperioderne samt pauser af 10 sekunders varighed eller mere noteredes. Desuden målt lysintensiteten mindst hvert 10. minut, når værdierne lå over de mindst målelige på omkring 0,5 lux. Endelig registreredes slagfrekvensen (slag (*huit*) pr. minut). Hertil anvendtes en kombination af armbåndsur og stopur, og tællingerne blev foretaget gennem et helt minut hvert 5. minut eller hyppigere.

Resultaterne, som i det væsentlige er nedfældet i fig. 1 og 2, skal kommenteres i det følgende:

Fig. 1. Natten 13.-14. juni 1965, vindstille, lunt, 2-6/8 skyet. Den længste, uforstyrrede sangperiode på 97 minutter høres mellem kl. 00.39 og 02.16, og nattens højeste slagfrekvens på 73 nås også i denne periode (mellem 01.57 og 02.00). En uforklarlig pause på 11 sek. høres kl. 22.35. Da Rørvagtlen standser kl. 22.44, sker det derimod brøkdeler af sekunder efter, at et par Rød-

ben (*Tringa totanus*) mindre end 50 m borte begynder kraftig varslen, rimeligvis forårsaget af et rovdyr, måske en ræv (*Vulpes vulpes*). Ligeledes får en ny serie af varselstemmer, hvori også blander sig Vibe (*Vanellus vanellus*) og Gråand (*Anas platyrhynchos*), fra 23.53 til 00.01 igen Rørvagtlen til at tie momentant. Da en Gråand senere på natten rapper uroligt, frembringer Rørvagtlen 5-6 slag med 4-5 sek. mellemrum - vel for bedre at kunne lytte. Små pauser af omtrent 2 sek. varighed høres af og til hos syngende Rørvagter, og da de især falder i perioder efter uro, er det rimeligt at betragte dem som lyttepauser. De sidste, længere pauser efter midnat kunne ikke forbindes med hørbare forstyrrelser.

Fig. 2. Morgenen d. 17. juni 1965, vind SE 2-3, lunt, 8/8 skyet med regnbyger siden kl. 22.33 foregående aften. Efter flere længere pauser sammenfaldende med stærke regnskyl, hvoraf den sidste stilner af kl. 02.25, begynder Rørvagtlen igen at synge kl. 02.21; og i tidsrummet 02.30-02.45 nås denne nats maksimale slagfrekvenser på 73-74. Når fuglen denne dag fortsætter langt ud på morgenen, står det sandsynligvis i forbindelse med de vedblivende, ret lave lys-

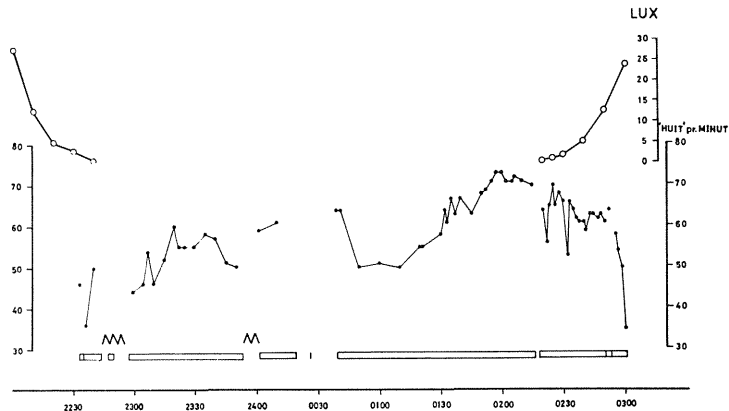

Fig. 1. Den samlede, natlige sangaktivitet fra en Rørvagtelhan ved Lønnerup Fjord, den 13.-14. juni 1965. Over tidsaksen er afsat en stav, som viser perioder med uafbrudt sang. Tværlinier på denne angiver pauser af 10-59 sek. varighed. Længere pauser markeres som brud på staven. Zigzag-linien viser varigheden af varselstemmer fra Rødben. Bemærk, at sangaktiviteten starter og slutter med lavere frekvenser end den egentlige sangperiodes.

Fig. 1. Total song activity from a Spotted Crake at Lønnerup Fjord, 13.-14. June 1965. Above the abscissa an unbroken bar is showing persistent song. Crosslines on this bar indicate pauses of 10-59 sec. duration. If pauses are longer, the bar is broken. The zigzag-lines indicate alarm calls from *Tringa totanus*. Notice that singing starts and stops at lower frequencies than those of the real song period.

værdier forårsaget af tiltagende skydække; og den sene sang kan muligvis betragtes som kompensation for den foregående regnvejrsnats ringe sangaktivitet. I løbet af morgenen er der i øvrigt et tydeligt gradvis fald i sangperiodernes frekvensmaxima.

De her fundne resultater stemmer ret godt overens med de allerede kendte. BENGTON (Vår Fågelvärld 21: 253-266 (1962)), som kun talte slagfrekvensen i de 5 sidste minutter i hver time, fandt således, at den Plettede Rørvagtels sang viste den højeste slagfrekvens kort før daggry, ligesom der normalt var et minimum ved eller lige efter midnat. BENGTON påpegede i øvrigt, at der var en betydelig variation i sangens slagfrekvens i løbet af sæsonen, og han anførte 98 slag pr. minut som den højeste værdi.

Het i landet er målt en del værdier for slagfrekvenser. IB TRAP-LIND foretog således en del registreringer ved Felsted Kog 7.-9. juli 1963 og fandt slagfrekvenser mellem 70 og 83. Den højeste slagfrekvens, som jeg i årenes løb har hørt, er 100, hvilken O. LÆSSØE og jeg hver for sig talte hos en af os uforstyrret fugl i Ulvemosen, Sønderjylland, d. 11. juni 1967, kl. 00.32-00.33.

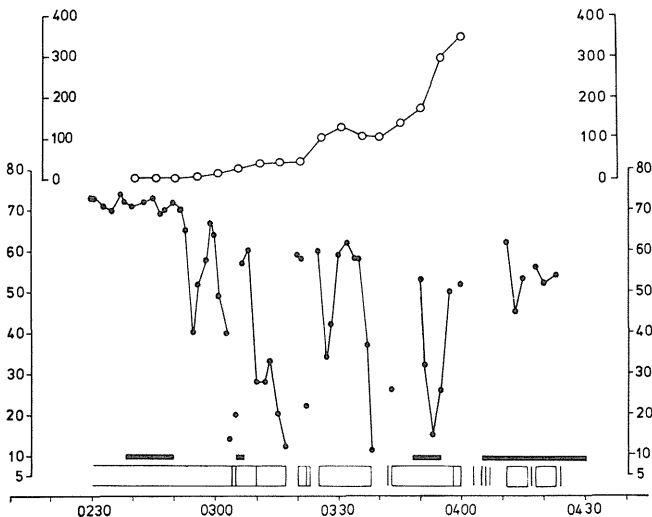
Det er min erfaring, at man ved »play-back« af en båndoptagelse dels kan forøge slagfrekvensen, dels foranledige, at fuglen i fuld sang langsomt nærmer sig den spillende båndoptager. Det er i øvrigt værdt at bemærke, at denne provokation kun synes at virke i mørke. Jeg har adskillige gange hørt den Plettede Rørvagtel synge i fuldt dagslys, men slagfrekvensen er ringe, og sangens varighed er i reglen kort.

POUL HALD-MORTENSEN

Zoologisk Museum, Universitetsparken 15,
2100 København Ø

Fig. 2. Sangaktiviteten fra samme fugl som på fig. 1, da den om morgenen d. 17. juni mod sædvane fortsætter sin sang ud på morgenen. Regnperioder er afsat som mørke stave umiddelbart over aktivitetsaksen. Aksernes benævnelse er i øvrigt som på fig. 1. Sangen sluttede ved cirka 800 lux kl. 04.24.

Fig. 2. Activity of the same male as in fig. 1, when it one morning contrary to its usual behaviour continued singing. Notice that the morning is dark and rainy. Showers are indicated with black bars above the light bar showing song activity. Song stopped at 800 lux.

SUMMARY

The song activity of the Spotted Crake (*Porzana porzana*). — In June 1965 the song activity of the Spotted Crake was recorded at Lønnerup Fjord near Vejlerne, Northwest Jutland.

Fig. 1. Night between 13. and 14. June 1965, calm and mild weather, 2-6/8 of sky covered with cloud. The pause in song activity at 22.44 hours is related to alarm calls from Redshanks and from Lapwings (*Vanellus vanellus*) and Mallards (*Anas platyrhynchos*) as well also makes the Spotted Crake become silent. Small pauses (of 2 seconds duration) in the song were especially noticed after slight disturbances, and it is supposed, that the bird was listening in these periods. It is interesting that the Spotted Crake so immediately responds to the alarm calls of other species. Especially because it must be supposed to be rather sensible to predators when singing continuously on the ground.

Fig. 2. Morning 17. June 1965, wind SE 2-3 (BEAUFORT), mild weather, completely overcast and showery weather since the preceding evening. In this morning singing was continued longer than usual, probably due to the overcast sky and the showers. Notice that the optima in song frequency show a trend of decline during the morning.

The results correspond well with those of BENGTON (*op. cit.*). The highest frequency ever recorded by the author in Denmark is 100 calls per minutes. By play-back on a tape recorder one can urge a male of the Spotted Crake to raise its song frequency not during the day, however, when song frequency is always low.

NOTES ON THE BIRDS OF GRAN CANARIA

From 30. January to 6. February 1970 I visited Gran Canaria on a short holiday. I made excursions along the north coast and the east coast and to the Monte. On these excursions I saw 25 species of birds, out of which five were visitors to the island. According to VOLSØE (1955, Vidensk. Medd. Dansk Naturh. Foren. 117: 117-178) 41 species are breeding on Gran Canaria. Some of these are so rare, that you cannot expect to find them during one week, and some of the species I did not see, because I was not in the pine forest.

The breeding birds

Buzzard (*Buteo buteo*). One was seen over Tejeda at about 3000 feet and three were circling high over the pass of Cruz de Tejeda at 4500 feet on 5. February.

Kestrel (*Falco tinnunculus*). Rather common everywhere. Seen at Maspalomas a few feet above sea-level and at Cruz de Tejeda at 4500 feet. A pair of Kestrels, observed in a *barranco* south of San Mateo, showed territorial behaviour.

Quail (*Coturnix coturnix*). BANNERMAN (1963, Birds of the Atlantic Islands, vol. I) ask for new observations, because he did not see or hear Quails during his visit in 1959. 31. January I heard 6 Quails on the fields between Bandama and Tafira, and 3. February 6 Quails on the fields between Guia and halfway to Moya and furthermore 4. February 5 Quails on the fields between San Mateo and Santa Brigida.

1. February I visited La Isleta and as expected no Quails were seen. 2. February I visited the desertlike Maspalomas without result and on 5. February I went from Tejeda to Cruz de Tejeda, where only very few fields are found, and no Quails were heard.

My impression of the occurrence of the species on Gran Canaria is that it is relatively common. BANNERMAN (*loc. cit.*) tells that the Quail is chased eagerly, but on Gran Canaria the population has not suffered so much, apparently, as on Tenerife, where neither ENNION (1962, Ibis 104: 158-168), WALLACE (1964, Ibis 106: 389-390), ASH (1969, Ibis 111: 618-619) nor HALD-MORTENSEN (1969, Aarhus Universitets studierejse til Tenerife 1968 - duplicated report) have observed it. POUL HOLM JOENSEN has told me, that he heard a few Quails in the beginning of February 1965 near the end of the road to Pico del Teide.

Pallid Swift (*Apus pallidus*). 2. February 10 Pallid Swifts were seen in Las Palmas and 5 in Maspalomas. Swifts (*Apus sp.*) were seen commonly everywhere in small flocks, but often it was impossible to identify them.

Little Black Swift (*Apus unicolor*). One seen over La montaneta on 3. February, two seen over San Mateo on 4. February, two seen above Tejeda and two over Cruz de Tejeda on 5. February.

My observations of Pallid Swift and Little Black Swift agree well with LACK & SOUTHERN'S (1949, Ibis 91: 607-626) opinion, that the Pallid Swift feeds and breeds primarily at low altitudes and the Little Black Swift primarily at high altitudes.

Hoopoe (*Upupa epops*). 31. January one seen near Las Palmas, 2. February two at Maspalomas, 4. February one at Santa Brigida and 5. February one was heard at Tejeda 3000 feet above sea-level.

Lesser Short-toed Lark (*Calandrella rufescens*). Many (50-100) were seen and heard singing at Maspalomas on 2. February. BANNERMAN (*loc. cit.*) did not visit the area in 1959, but mentions La Isleta as a possible habitat. I saw no larks here on 1. February.

Raven (*Corvus corax*). Seen in the desertlike Maspalomas, in the fertile Monte at San Mateo and high up in the mountains at Cruz de Tejeda (4500 feet).

Blue Tit (*Parus caeruleus*). Seen rather commonly almost everywhere.

Blackbird (*Turdus merula*). According to BANNERMAN (*loc. cit.*) the Blackbird only occurs above 1000 feet height. I saw, however, and heard a Blackbird singing in Las Palmas near the cathedral. In addition I saw another Blackbird in a banana plantation in the outskirts of Las Palmas. The Blackbird was the only species I saw in the banana plantations at all.

The Blackbird was often seen between San Mateo and Santa Brigida. One was seen above Tejeda at 3500 feet, and one at Cruz de Tejeda at 4500 feet. The last record is higher than ever before observed on Gran Canaria.

Blackcap (*Sylvia atricapilla*). Only a few observations from Tarifa and San Mateo. In San Mateo a male was kept as a cagebird.

Spectacled Warbler (*Sylvia conspicillata*). Common everywhere, although it was not seen at Maspalomas. Singing was often heard.

Chiffchaff (*Phylloscopus collybita*). Very common everywhere. Singing was often heard. It sounded as described by TRISTRAM (1889, Ibis 6: 13-32), and I noticed sometimes the Europeanlike *chiffchaff* note.

Berthelot's Pipit (*Anthus berthelotii*). Common everywhere both at Maspalomas and in the more fertile Monte; at Cruz de Tejada (4500 feet above sea-level) it was also seen.

I made an interesting observation on my way from Guia and halfway to Moya. Here I saw a Berthelot's Pipit *dustbathing* for several minutes on a gravel road. The dustbathing of pipits is a behaviour, which only recently has been described (MESTER 1969, Journal für Ornithologie 110: 487). My observation enlarges the list of dustbathing pipits to be: *Anthus spinoletta*, *Anthus campestris* and *Anthus berthelotii*.

Grey Wagtail (*Motacilla cinerea*). Two seen at La Montaneta on 3. February and two in the *barranco* south of San Mateo on 4. February.

Linnet (*Carduelis cannabina*). Common everywhere. 3. February a pair of Linnets was seen carrying nest material at La Montaneta. According to BANNERMAN (*loc. cit.*) the first eggs are to be found in March.

Canary (*Serinus canaria*). Common in the area Tarifa-Bandama-Santa Brigida-San Mateo. Numerous around Tejada and Cruz de Tejada, where f. ex. a flock of 8 Canaries were foraging on the ground under *Pinus canariensis*.

Only one Canary was seen between Guia and halfway to Moya, and at Maspalomas no one was seen. No Canaries were seen in or near Las Palmas; first when one reaches Tafira (about 7 km from Las Palmas and 1000 feet above sea-level) one hears the Canaries singing, which is in accordance with HEMMINGSEN's observations (1958, Vidensk. Medd. Dansk Naturh. Foren. 120: 189-206).

Trumpeter Bullfinch (*Bucanetes githagineus*). One pair, a single bird and a female collecting nest material were seen at Maspalomas on 2. February. It is early to collect nest material for the Trumpeter Bullfinch. BANNERMAN (*loc. cit.*) mentions that eggs only exceptionally can be found from mid-February.

BANNERMAN did not visit the southern part of Gran Canaria in 1959, and he did not see any Trumpeter Bullfinches at all. LACK & SOUTHERN (*loc. cit.*) saw a single bird at Maspalomas in 1948, but POUL HOLM JOENSEN has told me, that he has seen a few birds in old tomato fields in the neighbourhood of Aguimes in 1963, 1966 and 1967.

Corn Bunting (*Emberiza calandra*). Seen rather commonly in small flocks and alone, singing. The singing is early according to BANNERMAN (*loc. cit.*), but in good agreement with newer observa-

tions (ENNION, *loc. cit.*, HALD-MORTENSEN, *loc. cit.*). The Corn Bunting was not seen at Maspalomas.

Spanish Sparrow (*Passer hispaniolensis*). Very common almost everywhere. It was not seen at Cruz de Tejada at 4500 feet, but BANNERMAN (*loc. cit.*) also mentions a height boundary of 3000 feet for Gran Canaria. In Las Palmas huge flocks, counting several hundreds of Spanish Sparrows, were gathering in the trees of a certain street, Avenida de Jose Mesa y Lopez, every day.

Rock Sparrow (*Petronia petronia*). BANNERMAN (*loc. cit.*) did not see any Rock Sparrows in the area Tafira-San Mateo, where it had formerly been so numerous. He cannot believe that they have disappeared, because the competitive species, the Spanish Sparrow, was not present in their stead. I did not see any Rock Sparrows at all on Gran Canaria, but I saw a lot of Spanish Sparrows, also in the Tafira-San Mateo area!

The migratory birds and winter visitors

Little Egret (*Egretta garzetta*). One seen in a water tank at La Montaneta 3. February. POUL HOLM JOENSEN has told me, that he has seen a few birds in the water tanks between Teror and Arucas in 1963 and 1966. According to BANNERMAN (*loc. cit.*) the Little Egret is an occasional visitor to the Canary Islands. He mentions that it has probably been ignored (how can one ignore a Little Egret?). All newer observations indicate that the Little Egret rather is a *regular winter visitor, although few in number*.

Common Sandpiper (*Actitis hypoleucos*). One seen and heard at Maspalomas on 2. February.

Swallow (*Hirundo rustica*). 2 seen between Tafira and Las Palmas on 31. January. According to BANNERMAN (*loc. cit.*) the first observation is 5. February. HALD-MORTENSEN (*loc. cit.*) has seen the Swallow still earlier: 18., 19. and 21. January 1968.

Greenfinch (*Carduelis chloris*). 31. January one was seen in the outskirts of Tafira, where a female was heard and seen foraging in a field along the road. 4. February a Greenfinch male was heard singing from the top of an Eucalyptus along the road between fertile mountain fields near Santa Brigida.

The subspecies could not be identified by these field observations, but probably it is *Carduelis chloris aurantiiventris* CABANIS, as this subspecies is found in South-France, The Iberian Peninsula and NW-Africa (VAURIE 1959, The Birds of the Palearctic Fauna, vol. I: 600-602).

The Greenfinch has only once been seen on Gran Canaria (BANNERMAN, Ibis 1919: 103). According to BANNERMAN (*loc. cit.*) there are two records from Tenerife, and besides there is a breeding record from this island, too (PADRÓN, 1970: Vieraea Fol. Sc. Biol. Can. p. 21-31).

I am grateful to Mr. POUL HALD MORTENSEN for his comments on these notes.

STEN ASBIRK
Forvalterboligen, Sct. Hans Hospital
4000 Roskilde

DANSK RESUMÉ: Fra d. 30. januar til d. 6. februar 1970 besøgte forfatteren Gran Canaria på en kort ferie. På ekskursioner rundt på øen sås i alt 25 fuglearter, hvoraf de 20 var ynglefugle. Disse 20 arter repræsenterer kun halvdelen af Gran Canarias ynglefugle, men nogle af disse forekommer også så sjældent, at man næppe kan forvente at få dem at se under kun én uges ferieophold, og desuden var der ikke tid til at besøge fyrreskovene, hvor visse arter holder til. Trods det korte ophold, blev der gjort en række interessante iagttagelser, hvoraf følgende fortjener at fremhæves.

Vagtel (*Coturnix coturnix*) blev hørt almindeligt, skønt den er gået meget tilbage formentlig på grund af jagt, og en iagttagelse af samme art fra 1965 på Tenerife omtales. Solsort (*Turdus merula*) blev set for første gang i og omkring Las Palmas samt ved Cruz de Tejeda, højere end nogensinde før observeret på Gran Canaria. Berthelot's Piber (*Anthus bertelothii*) blev set støvbade, en adfærd som ikke før er observeret hos denne art og som først for nylig er blevet beskrevet for piberslægten. Tidlig ynglen blev bekræftet for Tornirisk (*Carduelis cannabina*) og Ørkendompap (*Bucanetes githagineus*), og konkurrenceforholdet mellem Spansk Spurv (*Passer hispaniolensis*) og Stenspurv (*Petronia petronia*) kommenteres. Grønirisk (*Carduelis chloris*) sås to gange, hvilket er en sjældenhed, idet denne art kun er set én gang før på Gran Canaria. Fra Tenerife kendes to forekomster samt et ynglefund.

PIBEAND (*Anas penelope*) YNGLENDE I VEJLERNE

Da jagt- og fiskeribetjent THORVALD JAKOBSEN den 16. juni 1966 ledsagede grødeskæreren i ringkanalen rundt om Tømmerby Fjord, kom han på ganske nært hold af en Pibeand (*Anas penelope*) hun med 5 små ællinger. De lod sig betragte nogen tid på kun 6-8 meters afstand, idet de var drevet fremad af grødeskæreren. Der kunne under

de givne omstændigheder foretages en helt sikker bestemmelse af den gamle Pibeand.

Den 22. juni besøgte jeg stedet som medarbejder ved Vildtbiologisk Stations undersøgelser over fugle i området. Ved dette besøg sås Pibeandehunnen lette fra ringkanalen ca. 50 m borte, og samtidig svømmede en mindre ælling over kanalen, hvor hunnen var fløjet op. Pibeanden fløj imod mig og ganske tæt forbi, hvorefter den landede i kanalen et par hundrede meter borte. Den forsøgte tydeligt nok at aflede min opmærksomhed fra stedet, hvor ællingerne skjulte sig.

Vegetationen langs kanalen her består mest af dyndpadderokke (*Equisetum fluviatile*), desuden findes bredbladet dunhammer (*Typha latifolia*), tagrør (*Phragmites communis*) og blågrøn kogleks (*Scirpus tabernaemontani*). Mellem disse gror der især bukkeblad (*Menyanthes trifoliata*), kragefod (*Comarum palustre*), vandmynte (*Mentha aquatica*) og star (*Carex sp.*). Enkelte steder, hovedsagelig i udvidelser på kanalen, findes gul åkande (*Nuphar luteum*). At dømme efter vegetationen hører stedet til blandt de frodigste i Vejlerne.

Skønt der ikke foreligger flere direkte iagttagelser af ynglevirksomhed, har Pibeanden dog formodentlig ruget flere gange i Vejlerne, idet isolerede par i flere tilfælde er set på egnede ynglepladser om foråret og i forsommeren. Særlig opmærksomhed tiltrak en hun sig den 16. juni 1965 i Bygholmsvejle, idet den fløj omkring mig og var meget ængstelig, som om den havde ællinger i nærheden.

Tidligere er Pibeanden kendt som ynglefugl i Danmark fra Saltholm (SVENDSEN, L.: Fuglenes ø i Øresund. - København 1935), Thy (LØPPENTHIN, B. - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. 33: 66-90, 1939), Læsø (LØPPENTHIN, B.: Fortegnelse over Danmarks Fugle. - København 1946) og Agersø i Storebælt (Feltornithologen 13: 10). Desuden findes en række mindre sikre fund, som er omtalt af LØPPENTHIN i 1967 (Danske ynglefugle i fortid og nutid. - Odense).

LEO KORTEGAARD
Vildtbiologisk Station, Kalø, 8410 Rønede

SUMMARY: Wigeon (*Anas penelope*) breeding in Northwest Jutland. On June 16. and 22. 1966 a Wigeon female was seen leading 5 (resp. 1) pull in the canal round Tømmerby Fjord in Vejlerne in Northwest Jutland. The vegetation around the canal is exuberant and dominated by *Equisetum fluviatile*, which is not very widespread in Vejlerne. Other observations indicate that the species has bred in the area several times. There are only 4 certain breeding records from previous years in Denmark.

SUPPLERENDE OPLYSNINGER OM
GROUSEN (*Lagopus lagopus scoticus* (LATHAM))
SOM YNGLEFUGL I MIDTJYLLAND

I slutningen af 1800-tallet samt i begyndelsen af 1900-tallet udsattes den Skotske Dalrype eller Grousen (*Lagopus lagopus scoticus* (LATHAM)) gentagne gange på de midtjyske hedeterræner i forsøget på at etablere en fast ynglebestand.

De daværende midtjyske hede- og moseterræner syntes da også at byde den de bedst mulige yngle-samt fourageringsmuligheder, og en større bestand i trekantområdet Herning-Silkeborg-Brande blev følgelig skabt i årene 1910-20.

V. MØLLER (1909: 23 Danske Vildarter) angiver, at den gode bestand indenfor det nævnte område, der har andraget gennemsnitligt 100 eksemplarer, skyldes en udsætning af 7 Grouser i 1893. Bestanden synes således at have haft gode muligheder, og hvorfor den forsvandt fra området i begyndelsen af 30'erne vides ikke med sikkerhed.

B. LØPPENTHIN angiver i »Danske ynglefugle i fortid og nutid« (Odense 1967) en mulig forklaring, nemlig denne, at Grousen, som jo ikke har noget dragtskifte til hvid, sådan som dens nære slægtning Dalrypen (*Lagopus l. lagopus* (LINNÆUS)), i forbindelse med et minimum i bestandsstørrelsen i en snevinter vil have svært ved at klare sig. Her må tænkes på de lidet gunstige camoufleringsmuligheder overfor større rovfugle og jægere.

Det er imidlertid værd at spørge sig selv, om Danmark ikke i dag kunne have haft en Grousebestand, såfremt dens ynglepladser havde fået lov til at ligge urørt hen, og såfremt efterstræbelsen fra jægerside havde været mindre intens. En totalfredning af arten havde måske været på sin plads, indtil bestanden var blevet så stor, at den kunne tåle en beskydning. Arten har dog også været fredet to gange, mens den var dansk ynglefugl, nemlig i 1922 og 1933 på samme betingelser som Agerhønen (*Perdix perdix*), hvilket dog må siges at have været en for svag beskyttelse af arten. Et bevis på den hårde beskydning fås bl. a. af GOVERTZ JENSEN (1912: Dansk Jagttidende 104), der angiver nedlæggelse af næsten 100 eksemplarer i V. Palsgårds hedeplantager nær Nr. Snede.

Arten har desuden været almindelig, ifølge de tilgængelige oplysninger, i området nord for Nr. Snede (i Gludsted Plantage-komplekset) helt op til 1912. Herefter har man savnet oplysninger, indtil der i midten af 20'erne, ifølge FRELLESVIG (1934: Dansk Jagttidende 136), atter udsattes Grouse i Midtjylland. Denne udsætning blev dog en fiasko.

Det har imidlertid vist sig, at der har eksisteret en bestand omkring Hammerum ved Herning helt

frem til 1931. Nu afdøde konservator H. P. HANSEN, Herning Museum, fik således gennem sin virksomhed kendskab til en bestand ved Hammerum, der endnu i 1921 talte 4-5 eksemplarer. Senere fandtes kun to, og i 1931 angiver han, at der ingen fugle fandtes, hvilket indikerer at der i de mellemliggende år har været fugle i området.

Foruden ovenstående iagttagelser har H. P. HANSEN konserveret følgende eksemplarer af racen:

1 juv. ♀ fra Hammerum august 1910.

1 ikke kønsangivet ex. fra »Kølkjær-Ikast« oktober 1912.

1 ♂ fra Bording 2.10.1918.

1 ad. ♂ fra Ikast 16.11.1932.

Fuglen fra Ikast er påfaldende på grund af det sene årstal, men materialet synes dog at vise, at der under alle omstændigheder må have været en bestand ved Hammerum, og at denne bestand muligvis har kunnet brede sig helt ud til Ikast og Bording på egnede lokaliteter.

En sådan udbredelse skyldes formodentlig en bestandsforøgelse, med overbefolkning af det oprindelige yngleområde som udgangspunkt, hvilket har bevirket et udtræk til nye egnede lokaliteter. Strejfende fugle forekommer mere usandsynligt, idet hønsefugle kun nødtvungen fjerner sig fra egnede og vante yngleomgivelser.

Det ville være logisk, om man i dag stiller sig spørgsmålet om en mulig fremtidig ynglebestand af Grouse i Danmark. Arten synes, efter de gjorte forsøg at dømme, at være yngleedygtig i det danske klima, såfremt de egnede lokaliteter er til stede. Blandt sådanne kunne nævnes bl. a. Borris Hede. Det ønskværdige i en ny fugleart i den danske fauna er imidlertid diskutabelt, især da Grouse kunne tænkes at blive en konkurrent til Urfuglen (*Lyrurus tetricus*) med hensyn til føde.

TAGE HOLDGAARD ANDERSEN
Grønnegade 48, 7400 Herning

ESBEN DONNERBORG
Gadegårdsvej 38, 7400 Herning

SUMMARY: Notes on the status of introduced Red Grouse (*Lagopus lagopus scoticus* (LATHAM)) in Central Jutland in the beginning of this century.

OVERSOMRENDE

VANDSTÆRE (*Cinclus cinclus*)

I SYDVESTJYLLAND

I forbindelse med arbejdet med kontrol af den overvintrende population af Vandstær (*Cinclus cinclus*) i Sydvestjylland, er der fra lokale kilder givet oplysning om følgende 4 tilfælde af oversomring:

Fiskemester J. JOHNSEN, Løvlund, har meddelt, at han og de øvrige medarbejdere på Løvlund Mølles Dambrug igennem hele foråret og somme-

ren 1968 iagttog 2 Vandstære. Det foretrukne opholdssted var Grindsted Å ved vejbroen i umiddelbar tilslutning til dambruget, men fuglene sås også ved stemmeværket og kanalerne. På intet tidspunkt iagttoges nogen form for adfærd, der kunne lede tanken hen på yngel, ligesom der heller ikke trods eftersøgning blev fundet rede eller set juv. individer.

Hr. JOHNSEN er udmærket bekendt med arten, da dambruget er en af landsdelens bedre overvintringslokaliteter for Vandstær. Det er beliggende ved Grindsted og Grene Åers sammenløb knap 6 km øst for Grindsted.

De øvrige 3 oversomringer stammer fra Graven-gårds Vandmølle ved Holsted Å 3 km øst for Holsted. Oplysninger herom er, uafhængigt af hinanden, givet af fodermester M. ANDERSEN, Graven-gård, og E. MØLLER, Esbjerg, som samstemmende meddeler, at 1 individ er set oversommrende 1969, 1971 samt »engang i 60'erne«, nogle år før 1969. Begge kender arten fra dens regelmæssige overvintring ved møllen. Der er kun set 1 Vandstær pr. iagttagelse, og heller intet i denne enlige fugls adfærd tydede på yngel. Rede, æg, unger eller juv. individer er ikke iagttaget.

HENRIK SCHØTT

Højvangs Tværvej 8, 6700 Esbjerg

SUMMARY: 4 instances of Dippers (*Cinclus cinclus*) spending the summer in Jutland. The Dipper is a rare breeding bird in Denmark.

SEN YNGLEFOREKOMST AF MURSEJLER (*Apus apus*)

Sene forekomster af Mursejler (*Apus apus*), oktober–november, anses vel for en sjældenhed. Det

samme kan vist siges om Mursejlere, som fodrede unger endnu d. 24. september 1971. Mursejleren yngler almindeligt i Hvidovre i København. Over min altan på Hvidovrevej 234 har et par haft rede gennem flere år, og jeg har haft rig anledning til at følge deres færden. I 1971 var der Mursejlere til stede hele sommeren og som normalt unger i reden i juli måned. Jeg forventede, at Mursejlerne som sædvanlig ville trække bort i løbet af august. Imidlertid konstaterede jeg, at der var unger i reden d. 27. august, og jeg iagttog, hvordan ungerne dagligt blev fodret, og man hørte deres ejendommelige »trillende« piben under fodringen. Dette varede indtil d. 24. september, hvorefter Mursejlerne forsvandt. I yngleperioden hændte det undertiden, at begge de gamle fugle var i reden samtidigt for at fodre. Efter de her foreliggende iagttagelser at dømme, synes der ikke at være tvivl om, at Mursejlerne har bragt to kuld unger på vingerne i 1971. Jeg mindes ikke tidligere at have hørt om dette.

Af litteraturen (bl. a. HANZAK, J.: Das grosse Bilderlexicon, 1965) fremgår det, at Mursejlere kan henligge i »dvaletilstand«, hvis perioder med dårligt vejr indtræffer. I sommeren 1971 var der imidlertid ikke længere perioder med dårlige vejrforhold, og Mursejlere blev næsten dagligt set ved reden.

HOLGER VÆRNBO

Hvidovrevej 234, 2650 Hvidovre

SUMMARY: Swifts (*Apus apus*) probably raising two broods. – In a suburb of Copenhagen Swift nestlings were recorded in the same nest in July 1971 and again between 27. August and 24. September.

J. Dalborg-Johansen

15. juli 1917 – 7. februar 1972

Af

HOLGER POULSEN

Den 7. februar 1972 døde dyrlæge Jørgen Dalborg-Johansen 55 år gammel. Lige fra han blev medlem i 1931, deltog han ivrigt i foreningens møder og ekskursioner. Efter at have nedsat sig som praktiserende dyrlæge i Odense blev han snart midtpunkt i den entusiastiske skare af fynske ornitologer. Han deltog med stor iver i alle

de ornitologiske aktiviteter, og med sin store hjælpssomhed var han en støtte for det senere oprettede Feltornitologisk Udvalg for Fyn. Mange er de ornitologer, der er kommet i hans og hans kones gæstfrie hjem, hvor diskussionen altid gik livligt om ornitologiske oplevelser fra nær og fjern.